

Medal „Za zwycięstwo nad Japonią”

(ros. Медаль "За победу над Японией")

Statut medalu.

Medal został ustanowiony Dekretem Prezydium Rady Najwyższej ZSRR z dnia 30 września 1945 roku.

Medal „Za zwycięstwo nad Japonią” był przyznawany:

- **wszystkim oficerom, żołnierzom i ochotnikom jednostek wojskowych, związków taktycznych Armii Radzieckiej, Floty Wojennej i wojsk NKWD, biorącym bezpośredni udział w działaniach bojowych przeciwko wojskom japońskim w okresie od 9 sierpnia do 23 sierpnia 1945 roku w składzie 1. i 2. Frontu Dalekowschodniego, Frontu Zabajkalskiego, Floty Oceanu Spokojnego oraz Amurskiej Flotylli Wojennej;**
- **wszystkim oficerom, żołnierzom i ochotnikom organów NKO, NKWMF i NKWD, biorącym udział w zabezpieczeniu działań bojowych wojsk radzieckich na Dalekim Wschodzie.**

Medal jest noszony po lewej stronie klatki piersiowej po medalu „Za zwycięstwo nad Niemcami w Wielkiej Wojnie Ojczyźnianej 1941-1945”.

Przebieg wojny z Japonią. Wojna radziecko-japońska – wojna Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich z Cesarstwem Wielkiej Japonii wypowiedziana przez ZSRR 9 sierpnia 1945 (tj. 3 miesiące po pokonaniu Niemiec, a 3 dni po amerykańskim ataku atomowym na Hiroszimę). Była prowadzona na terytorium okupowanego przez Japonię Mandżukuo i Korei. Ofensywa Armii Czerwonej przeciw Armii Kwantuńskiej trwała od 9 sierpnia do 19 sierpnia 1945, gdy Japończycy skapitulowali. Działania w południowej części Sachalinu i desant na Kuryle zostały przeprowadzone pomiędzy 11 a 31 sierpnia 1945. 2 września 1945 na pokładzie pancernika USS „Missouri” Japonia podpisała akt bezwarunkowej kapitulacji, kończący działania wojenne.

W dniu 13 kwietnia 1941 ZSRR i Japonia podpisały pakt o nieagresji, z ważnością do 13 kwietnia 1946 roku. Po ataku Niemiec na ZSRR (operacja Barbarossa) 22 czerwca 1941, Japonia zachowała neutralność decydując się na rozpoczęcie wojny z USA, co uchroniło ZSRR przed groźbą wojny na dwa fronty. ZSRR i Japonia były zatem jedynymi sąsiadującymi i należącymi do dwóch wrogich sobie koalicji mocarstwami, które nie prowadziły ze sobą wojny. Podpisanie w Moskwie przez japońskiego ministra spraw zagranicznych układu o nieagresji z ZSRR było niezwykle korzystne dla Józefa Stalina, gdyż w trakcie wojny z Niemcami mógł ściągnąć z Dalekiego Wschodu wiele dywizji i użyć ich do walk w Europie. Japończycy zaś uzyskali pewność, że w przypadku walk z Amerykanami Rosjanie nie zaatakują z Syberii. Japonia i ZSRR

dotrzymały paktu. Po uderzeniu 22 czerwca 1941 Niemiec na ZSRR wywiad radziecki potwierdził, że wojska japońskie nie uderzą na Syberię. Radziecki szpieg Richard Sorge powiadomił, że Japonia przygotowywała się do uderzenia na południe, przeciwko Stanom Zjednoczonym i Wielkiej Brytanii. Japońscy przywódcy postanowili podczas tajnej konferencji w Tokio 2 lipca 1941 nie włączyć się do wojny z ZSRR, dopóki nie nastąpi całkowita klęska Armii Czerwonej. W trakcie konferencji teherańskiej w listopadzie 1943 Józef Stalin zgodził się jednak na przystąpienie ZSRR do wojny z Japonią po pokonaniu Niemiec, natomiast podczas konferencji jałtańskiej w lutym 1945 zapowiedział udział ZSRR w wojnie z Japonią w ciągu trzech miesięcy od zakończenia wojny w Europie. W zamian miał otrzymać nabytki terytorialne na Dalekim Wschodzie - część Japonii (Wyspy Kurylskie i południowy Sachalin). Mimo zawartego układu o nieagresji z Japonią, przez cały okres II wojny światowej na Dalekim Wschodzie stacjonowało czterdzieści sowieckich dywizji. Wywiad japoński doniósł o transportach ciężkiego sprzętu wojskowego Koleją Transsyberyjską na Daleki Wschód. ZSRR zagroził strategicznym terenom Imperium Japońskiego – Mandżurii i Korei, które stanowiły podstawę japońskiej gospodarki. Wydobywano tam węgiel, rudę żelaza, produkowano elektryczność, stal oraz ponad połowę japońskiego paliwa syntetycznego. Dodatkowo japońskie fabryki, zagrożone amerykańskimi nalotami, zostały przeniesione do Mandżurii. Wybuch wojny jednak całkowicie zaskoczył Japończyków; nie spodziewali się jej w tak krótkim terminie.

27 kwietnia 1945 radziecki marszałek Aleksandr Wasilewski rozpoczął opracowywanie planu wojny z Japonią. ZSRR wypowiedział wojnę Japonii 9 sierpnia 1945 - dokładnie trzy miesiące po kapitulacji Niemiec (9 maja o 9:34 czasu moskiewskiego) oraz trzy dni po zrzuconiu przez Amerykanów bomby na Hiroszimę (6 sierpnia 1945). Operacja kwantuńska rozpoczęła się 9 sierpnia 1945, tuż po wypowiedzeniu wojny Japonii przez ZSRR. Ta operacja militarna zaplanowana została przez marszałka Wasilewskiego, a jej celem było wyzwolenie spod okupacji japońskiej Mandżurii i Korei do 38 równoleżnika (24 sierpnia 1945) oraz zajęcie Sachalinu i Kuryli. Ze strony japońskiej działania prowadziła tam Armia Kwantuńska. Po stronie sowieckiej działania były organizowane przez wojska Frontu Dalekowschodniego. Część wojsk radzieckich przerzucano na ten odcinek frontu tuż po opanowaniu Berlina. Główną operacyjną jednostką atakującą Armię Czerwoną był Front Zabajkalski, dowodzony przez Rodiona Malinowskiego (wcześniej dowódca II Frontu Ukraińskiego, potem minister obrony ZSRR), atakujący na kierunku Bajkał - Morze Wschodniochińskie. Ofensywa radziecka nie natrafiła na silny opór. Wojska sowieckie pokonały trasę ok. 2000 km oraz góry Wielki Chingan, w ciągu około tygodnia zdobyły Qiqihar. Ciężkie walki rozgorzały pod Mudanjiang, gdzie do walki ruszyli japońscy żołnierze-samobójcy, detonując miny pod radzieckimi wozami bojowymi. 18 sierpnia zdobyty został Harbin. W trakcie desantu radzieckiego w Mukdenie został ujęty przez Armię Czerwoną cesarz Mandżukuo Puyi. Zajęty został również Port Artur - co stanowiło symboliczny rewanż za klęskę Rosji w wojnie z Japonią 40 lat wcześniej. Armia Czerwona zniszczyła równie

liczną Armię Kwantuńską, zajmując Mandżurię w zaledwie 12 dni, a posuwając się dalej naprzód wraz z koreańską partyzantką komunistyczną wyzwoliła północną część Korei do 38 równoleżnika zdobywając m.in. Ch'ŏngjin oraz 24 sierpnia Pjongjang. 19 sierpnia Armia Kwantuńska skapitulowała, mimo to niektóre jej oddziały walczyły do końca sierpnia. Ponad pół miliona żołnierzy japońskich dostało się do niewoli radzieckiej.

11 sierpnia radziecka 16 Armia rozpoczęła natarcie w południowej należącej do Japonii części Sachalinu, zaś 18 sierpnia wielki desant radziecki wylądował na Kurylach gdzie zdobywały wyspę po wyspie napotykając na silny opór wojsk japońskich. Osiągnięcie ostatecznego celu – zdobycia Kuryli – ogłoszono 31 sierpnia 1945. 2 września 1945 na pokładzie pancernika „Missouri” w Zatoce Tokijskiej został podpisany akt kapitulacji Japonii. W imieniu ZSRR podpisał go gen. Dierewianko. Rezultaty terytorialne wojny radziecko-japońskiej: Cesarstwo Mandżukuo przestało istnieć, zaś Mandżuria powróciła do Chin, południowy Sachalin i Wyspy Kurylskie zostały włączone do ZSRR, w północnej części Korei poddanej administracji radzieckiej powstał w lutym 1948 Tymczasowy Rząd Ludowy, zaś we wrześniu 1948 państwo socjalistyczne - KRLD Pomimo zakończenia działań wojennych traktat pokojowy między ZSRR a Japonią do dziś nie został podpisany, gdyż Japonia domaga się zwrotu Kuryli. Japonia niezmiennie utrzymuje, że są one integralną częścią Japonii (określane jako Terytoria Północne), nielegalnie okupowaną przez Rosję.

Ogólny opis medalu.

Medal „Za zwycięstwo nad Japonią” został wykonany z mosiądzu i ma formę kręgu o średnicy 32 mm. Na awersie została umieszczona odwrócona w prawą stronę płaskorzeźba z wizerunkiem I. Stalina w mundurze Marszałka ZSRR. W górnej części awersu widnieje półokrągły napis: „ЗА ПОБЕДУ НАД ЯПОНИЕЙ”. Na rewersie w centrum pod pięcioramienną gwiazdą został wybity napis: „3 СЕНТЯБРЯ 1945”. Wszystkie napisy i wizerunki na medalu są wypukłe.

Medal za pomocą uszka w górnej części i zawieszki został połączony z pięciokątną metalową blaszką (kołodką), owiniętą wstążką z białymi, czerwonymi i żółtymi paskami.

Łącznie medalem „Za zwycięstwo nad Japonią” nagrodzono około 1.800.000 osób.

Wariant 1. Uszko medalu stanowi osobny element i jest przylutowane do krążka. Medale tego wariantu zwykle wręczano tuż po wojnie w 1945-1946 roku. Rewers medalu może minimalnie się różnić.

Wariant 2. Uszko w kształcie rosyjskiej litery „П” w górnej części medalu. Medale tego wariantu zwykle wręczano w latach 1946-1948.

Wariant 3. Uszko bardziej okrągłe, stanowi całość z krążkiem. Medale tego wariantu wręczano w okresie późniejszym.

Na rynku kolekcjonerskim czasem można spotkać podróbki medalu „Za zwycięstwo nad Japonią”. Jakość ww. podróbek bardzo się różni, często wskazana konsultacja doświadczonego specjalisty (www.czasybohaterow.pl) w celu określenia autentyczności odznaczenia.

